

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Відокремлений структурний підрозділ
«Економіко-правничий фаховий коледж
Запорізького національного
університету»

Директор

Олена ГРИБАНОВА

09 2023

ДИДАКТИКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 01 освіта / педагогіка

спеціальності: 013 початкова освіта

освітньо-професійної програми: початкова освіта

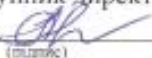
Укладач: ЮліяЗУБЦОВА

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії початкової
та дошкільної освіти
Протокол № 1 від "29" серпня 2023
Голова ЦК

 Юлія ТИМОШЕНКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від "07" вересня 2023
Заступник директора з НМР

 Альона ХОДАКОВСЬКА
(підпис) (ім'я, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
Розділів – 2	Спеціальність 013 Початкова освіта	Рік підготовки: 4-й
Загальна кількість годин – 90		7-й семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 год	Освітньо-професійна програма Початкова освіта	Лекції
		14 год
	Практичні	
	28 год	
	Самостійна робота	
	48 год	
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Вид підсумкового контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Дидактика початкової освіти» є оволодіння майбутніми вчителями початкових класів основними підходами, принципами, формами, методами, прийомами та технологіями організації освітнього процесу в початковій школі.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває програмні компетентності:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до планування, моделювання, конструювання, проектування, організації освітнього процесу в початковій школі;
- здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі;
- здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей здобувачів освіти;
- здатність до проведення формувального та підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;
- здатність до відстеження динаміки та забезпечення підтримки особистісного розвитку дитини в освітньому процесі;
- здатність до активного залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства;

- здатність до організації здоров'язбережувального, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища;
- здатність до організації освітнього процесу у початковій школі на основі діяльнісного, компетентнісного підходів.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни:

- дотримуватися нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі;
- планувати роботу вчителя, а саме здійснювати: календарно-тематичне планування змісту освітніх галузей, поурочне планування;
- розуміти сутність, принципи, зміст, методи, форми та організацію процесу навчання, виховання і розвитку молодших школярів;
- проводити моніторинг якості навчальних досягнень, здійснювати контроль і оцінювання учнів початкової школи;
- забезпечувати підтримку особистісного розвитку дитини в освітньому процесі;
- залучати батьків до освітнього процесу в початковій школі на засадах партнерства;
- створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище, зорієнтоване на особистісний розвиток молодших школярів;
- розуміти мету, систему цінностей та завдання професійної діяльності вчителя, та усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової освіти;
- усвідомлювати сутність ігрового та діяльнісного підходів у навчанні молодших школярів, демонструвати ціннісне ставлення до гри, її розвивальних, навчальних та виховних можливостей; застосовувати ігрові та діяльнісні методи, засоби, форми навчання в початковій школі;
- здійснювати організацію освітнього процесу в початковій школі на основі компетентнісного підходу, використовувати методи, технології для розвитку компетенцій у молодших школярів.

Міждисциплінарні зв'язки. Тематика навчальної дисципліни «Дидактика початкової освіти» пов'язана з курсами «Психологія (загальна, дитяча, педагогічна)», «Педагогіка», методика навчання, «Основи педагогічної майстерності», «Основи корекційної педагогіки», спецкурс «Навчання через гру».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Планування та організація освітнього процесу

Тема 1. Повторення вивченого з навчальної дисципліни «Педагогіка» з розділу «Дидактика»

Основні категорії дидактики. Сутність процесу навчання, його ознаки. Функції процесу навчання. Структура процесу навчання: цільовий, стимулююче-мотиваційний, змістовий, операційно-дійовий, контрольно-регулювальний, оцінювально-результативний компоненти. Система дидактичних принципів. Етапи засвоєння знань. Методи навчання. Форми організації навчання. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема 2. Нормативно-правова база організації освітнього процесу в початковій школі

Чинники якісної початкової освіти. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа». Компетентнісний підхід, ключові компетентності. Особливості організації освітнього процесу. Закон України «Про освіту». Закон України «Про загальну середню освіту». Принципи Державного стандарту початкової освіти. Освітні галузі. Освітня програма. Навчальна програма. Базовий навчальний план. Типовий навчальний план. Навчальний план закладу освіти. Календарне планування.

Тема 3. Особливості організації освітнього середовища. Сучасні технології навчання в початковій школі

Роль учителя у формуванні психологічно безпечного середовища. Забезпечення права вибору. Формування спільних цінностей. Ранкові зустрічі. Фізичне середовище. Розвиток відповідальності. Встановлення правил. Участь дітей в організації освітнього середовища. Технологічний підхід в освіті. Інтерактивна технологія навчання. Ігрова технологія навчання. Проєкт як форма організації навчально-пізнавальної діяльності учнів. Технологія розвитку критичного мислення.

Розділ 2. Забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів

Тема 4. Інтеграція: тематичний і діяльнісний підходи. Тематичне навчання. Планування тематичного навчання

Інтеграція в освіті. Інтегроване навчання. Діяльнісний підхід. Критичне мислення і розв'язання проблем. Деякі стратегії розвитку критичного мислення. Діяльнісний підхід: ротаційні моделі «Щоденні 5» і «Щоденні 3». Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання. Планування тематичного навчання. Тематичні тижні. Модельні навчальні програми.

Тема 5. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів

Мета і цілі оцінювання у сучасній школі. Основні аспекти процесу оцінювання. Формувальне та підсумкове оцінювання. Алгоритм діяльності вчителя щодо організації формувального оцінювання. Інструментарій

формувального оцінювання. Рівні навчальних досягнень учнів при вербальному оцінюванні. Засоби контролю, перевірки й підсумкового оцінювання, збору та узагальнення статистичних даних та їх аналізу, педагогічної діагностики соціальних, моральних якостей особистості учня. Рівні навчальних досягнень учнів при бальному (підсумковому) оцінюванні. Технологія портфоліо.

Тема 6. Педагогіка партнерства. Співпраця з батьками

Педагогічна взаємодія, форми взаємодії учнів і вчителя. Діалог з учнями як засіб партнерської взаємодії. Партнерство. Технології, що дають змогу реалізувати педагогіку партнерства в освітньому процесі (гуманно-особистісна технологія, педагогіка співробітництва і технологія індивідуалізації навчання).

Основні шляхи співпраці: спілкування. Формальні і неформальні шляхи спілкування. Залучення батьків до освітнього процесу.

Тема 7. Інклюзивна освіта

Правовий аспект запровадження інклюзивного навчання. Основні поняття інклюзивної освіти. Особливості організації освітнього процесу в інклюзивному класі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Планування та організація освітнього процесу					
Тема 1. Повторення вивченого з навчальної дисципліни «Педагогіка» з розділу «Дидактика»	12	2	4		6
Тема 2. Нормативно-правова база організації освітнього процесу в початковій школі	13	2	4		7
Тема 3. Особливості організації освітнього середовища. Сучасні технології навчання в початковій школі	13	2	4		7
Разом за розділом 1	38	6	12		20
Розділ 2. Забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів					
Тема 4. Інтеграція: тематичний і діяльнісний підходи. Тематичне навчання. Планування тематичного навчання	13	2	4		7
Тема 5. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів	13	2	4		7
Тема 6. Педагогіка партнерства. Співпраця з батьками	13	2	4		7
Тема 7. Інклюзивна освіта	13	2	4		7
Разом за розділом 2	52	8	16		28
<i>Усього годин</i>	90	14	28		48

5. Теми лекційних занять

№ теми з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Повторення вивченого з навчальної дисципліни «Педагогіка» з розділу «Дидактика»	2
2.	Нормативно-правова база організації освітнього процесу в початковій школі	2
3.	Особливості організації освітнього середовища. Сучасні технології навчання в початковій школі	2
4.	Інтеграція: тематичний і діяльнісний підходи. Тематичне навчання. Планування тематичного навчання	2
5.	Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів	2
6.	Педагогіка партнерства. Співпраця з батьками	2
7.	Інклюзивна освіта	2
Разом		14

6. Теми практичних занять

№ теми з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Повторення вивченого з навчальної дисципліни «Педагогіка» з розділу «Дидактика»	4
2.	Нормативно-правова база організації освітнього процесу в початковій школі	4
3.	Особливості організації освітнього середовища. Сучасні технології навчання в початковій школі	4
4.	Інтеграція: тематичний і діяльнісний підходи. Тематичне навчання. Планування тематичного навчання	4
5.	Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів	4
6.	Педагогіка партнерства. Співпраця з батьками	4
7.	Інклюзивна освіта	4
Разом		28

7. Самостійна робота

№ теми з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Повторення вивченого з навчальної дисципліни «Педагогіка» з розділу «Дидактика»	6
2.	Нормативно-правова база організації освітнього процесу в початковій школі	7
3.	Особливості організації освітнього середовища. Сучасні технології навчання в початковій школі	7
4.	Інтеграція: тематичний і діяльнісний підходи. Тематичне навчання. Планування тематичного навчання	7
5.	Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів	7
6.	Педагогіка партнерства. Співпраця з батьками	7
7.	Інклюзивна освіта	7
Разом		48

Індивідуальне завдання
Критерії оцінювання ІДЗ (макс – 20 балів):
Завдання на вибір

1 варіант

Отримання сертифікату про проходження он-лайн курсів на освітній платформі Ed-era (<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA+ST101+st101/about.>)

В залежності від наданого відсотку прогресу за курс виставляються відповідні бали:

98-100% - 20 балів

96-97% - 19 балів

94-95% - 18 балів

92-93% - 17 балів

90-91% - 16 балів

88-89% - 15 балів

86-87% - 14 балів

84-85% - 13 балів

82-83% - 12 балів

80-81% - 11 балів

78-79% - 10 балів

76-77% - 9 балів

74-75% - 8 балів

72-73% - 7 балів

70-71% - 6 балів

68-69% - 5 балів

66-67% - 4 бали

64-65% - 3 бали

62-63% - 2 бали

60-61% - 1 бал

Менше 60% - 0 балів, практична частина не зараховується

2 варіант

Прочитати книгу Мері Шіді Курсінки «Виховання надзвичайної дитини»
<https://chitaka.com.ua/wp-content/uploads/2022/12/Vikhovannia-nadzvichainoyi-diti-Mieri-Shidi-Kursinka.txt>

1) Підготувати нотатну довідку за кожною частиною книги, виявити своє ставлення до наведених порад та прикладів

2) Дати відповіді на такі запитання:

- Які проблеми у вихованні піднімає автор? Яких дітей автор називає надзвичайними?

- Які поради автора можуть знадобитися у вашій майбутній професійній діяльності (і як майбутнім батькам)?

- Який приклад надзвичайної поведінки найбільше вразив?

- Які приклади, що підтверджують надзвичайну поведінку ви можете навести із власних спостережень? (брати, сестри, племінники, незнайомі)

Критерії оцінювання:

- Повнота змісту першоджерела у нотатній довідці
- Наявність власного ставлення до порад та прикладів
- Ґрунтовність відповідей на поставлені запитання

8. Види контролю і система накопичення балів

Кожне практичне заняття передбачає виконання завдань, які максимально оцінюються у 2 бали.

2 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав усі завдання, виявив творчий підхід до їх виконання; під час презентації аргументував свою відповідь, наводив приклади, виявив навички взаємодії з аудиторією.

1 бал отримує студент, який має зауваження щодо виконання завдань або виконав правильно 50% завдань; під час презентації мав певні труднощі.

0 балів отримує студент, який не виконав завдання. У таких випадках студенту надається можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен/ диференційований залік	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Державний стандарт початкової освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
2. Концепція Нової української школи. URL : <https://mon.gov.ua/ua>
3. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підручн. Київ : Грамота, 2012. 504 с.

Додаткова:

1. Зубцова Ю.Є. Особливості застосування підходу «Навчання через гру» в освітньому процесі Нової української школи. *Вісник Запорізького національного університету: збірник наукових праць. Педагогічні науки.* 2020. № 1. С. 59-65. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/1439/1381>
2. Зубцова Ю. Є. Генеза методології діяльнісного підходу в освіті. *Інноваційна педагогіка.* 2022. Випуск 48. Т.1. С.27-31. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/48/part_1/5.pdf
3. Зубцова Ю. Є., Андрющенко О. О. Проблема діяльності особистості в контексті загальнометодологічних та науково-практичних підходів в освіті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / редкол.: Т. І. Суценко та ін. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 83. С. 30-34. URL: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/83/4.pdf>
4. Зубцова Ю.Є. Особливості реалізації діяльнісного підходу в початковій школі. *Інноваційна педагогіка.* 2022. Випуск 50. Т.1. С.14-17. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/50/part_1/2.pdf
5. Зубцова Ю.Є. Педагогічні умови застосування ігрових методів навчання під час адаптаційно-ігрового періоду в НУШ. *Нова українська школа в умовах викликів сучасності*: зб. тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 11 квітня 2019 року). Маріуполь, 2019. С.83-85.
6. Зубцова Ю., Прокопенко О. Інтерактивне навчання як засіб підвищення ефективності освітнього процесу в початковій школі. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід, перспективи*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м Запоріжжя, 20 квітня 2021 р.). Запоріжжя: АА Тандем, 2021. С. 83-85.
7. Зубцова Ю. Є. Освітня сфера як простір розвитку критичного мислення молодших школярів. *Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи*: матеріали VII Міжнародної науково-практичної

конференції (м. Запоріжжя, 13-15.05.2021 р.). *Електронний збірник наукових праць ЗОІППО*. 2021. Випуск № 3 (45). URL : <https://drive.google.com/file/d/13jfgPaEp9dCU9SYK4xs20c3Rb2KqQ6jO/view?usp=sharing>

8. Зубцова Ю. Є. Психологічні засади впровадження діяльнісного підходу в початковій школі. *Innovations and prospects of world science: Proceedings of the 13th International scientific and practical conference (Vancouver, August 17-19, 2022)*. Perfect Publishing. Vancouver, Canada, 2022. P. 146-151. URL: <https://sci-conf.com.ua/xiii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-innovations-and-prospects-of-world-science-17-19-08-2022-vankuver-kanada-arhiv/>

9. Зубцова Ю.Є. Підвищення рівня пізнавальної активності молодших школярів шляхом упровадження діяльнісного підходу. *Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 07-14.11.2022 р.)*. *Електронний збірник наукових праць ЗОІППО*. 2022. Вип. № 4 (51). URL: https://drive.google.com/file/d/1-xGMdsmkPf_njwGasVxtemCDhIhDZvn9/view?usp=share_link

10. Інтегративний підхід : актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи : навчально-методичний посібник / уклад. : Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 76 с.

11. Кіт Г. Г. Дидактика початкової освіти : практикум. Вінниця : ЦОП «Документ Принт», 2017. 249 с.

12. Копосов П. Г. Нова українська школа: дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Фабула», 2021. 160 с.

13. Модельні програми та навчальні матеріали. URL : <https://nus.org.ua/articles/vchyteli-ne-propustit-31-i-32-tyzhni-modelnoyi-navchalnoyi-programy/>

14. Організаційні форми навчання у початковій школі: посібник / О. Я. Савченко, Н.М. Бібік, В.О. Мартиненко та ін.; за наук. ред. Бібік Н.М. Київ : Видавничий дім «Сам», 2017. 304 с.

15. Пушкарьова Т. О., Топузов О. М. Інтегративно-діяльнісна педагогіка: монографія. Київ : Педагогічна думка, 2019. 304 с.

16. Типові освітні програми. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

17. Huvonen P. Play in the school context? The perspectives of Finnish teachers. *Australian Journal of Teacher Education*. 2018. № 36(8). 65–83.

18. Parker R. Learning through play in primary school classrooms. *International Developments*. Australian Council for Educational Research. 2019. June. P.20-21.

19. Pyle A., Danniels E. A continuum of play-based learning: The role of the teacher in play-based pedagogy and the fear of hijacking play. *Early Education*

and Development. 2017. № 28 (3). 274-289.

20. Zosh J.M., Hopkins E.J., Jensen H., Liu C., Neale D., Hirsh-Pasek K., Solis S.L., & Whitebread D. Learning through play: A review of the evidence. White paper. The LEGO Foundatoin. 2017. 40 p.

Інформаційні ресурси:

1. Посилання на курс в системі електронного забезпечення навчання Moodle: <https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1053>

2. Безпечний простір. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/636>

3. Всеосвіта. URL : <https://vseosvita.ua/news/200-storinok-pro-nus-2302.html>

4. Електронні підручники для Нової української школи. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/810>

5. Нова українська школа. URL : <http://nus.org.ua/>

6. Онлайн-курс «ПРО.Школу для вчителів». URL: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_PROSCHOOL+PS101+2020/about

7. Робота вчителів початкових класів з дітьми із особливими освітніми потребами. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Inc+1/about>

8. Сайт кафедри початкової освіти ЗОІППО. URL : <https://kpo2016.jimdo.com/>

9. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua>

10. Студія он-лайн освіти. URL : <https://www.ed-era.com/>

11. Школа для всіх. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/409>

12. Prometheus+. Курси для освітян. URL: <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/teachers-courses>

